

KUSTBON

SVENSK VECKOTIDNING

NIONDE
ÅRG.
No 47

Prenumerationspris:
Helt år Emk. 5:—
Halvt „ „ 125:—
I utlandet:
Helt år Emk. 350:—
Halvt „ „ 200:—

UTKOMMER
ALLA ONSDAGAR

Redaktion:
Svenska Folkförbundet
Redaktör: N. Blees
Reval, Riddaregatan 3.

Annonspris
enligt överenskom-
melse.

För längre annonse-
ring beviljas rabatt.

1 dec.
1926

En folkhögskola.

Birkas.

Birkas sjunde årskurs har tagit sin början. Det är 28 elever, som i år infunnit sig, och därmed är siffran 197 uppnådd. Alltså ha ej mindre än 197 ungdomar av Estlands 8000 svenskar sökt sig till denna läroanstalt, som vill skapa dem till kunniga och goda medborgare, som med vidgad och praktisk blick efter genomgången kurs gå ut i livet. Av hela den svensktalande befolkningen blir det alltså omkring 2,5 procent, räknar man bara den ungdom, som befinner sig i den för folkhögskolan lämpliga åldern, i åldern 15—30 år, så har således omkring 7,5% av denna besökt Birkas. Skulle man dessutom borträkna stadsbefolkningen i Reval och befolkningen på Nargö, vilka den förra på grund av tillgång till andra skolor, den senare på grund av den långa vägen till Birkas ej kommit till denna skola, får man för den jordbruksidkande befolkningens räkning en 10 procent av dess ungdom, som varit på Birkas hitintills. Och för varje år synes alltflera vilja komma. I år voro 37 st. anmälda, av vilka en del dock ej kommo troligen beroende på att skörden på sina håll slog fel, och Birkas kunde knappast taga emot flera än dem som nu infunno sig.

Nu börja en del människor fråga vad Birkas gjort för nytta under dessa år, särskilt äro Bir-

kas ovänner angelägna att efterlysa resultatet av vårt arbete, i kortsynt okunnighet om att man aldrig kan vänta sig så påtagliga resultat av en skolas arbete, att detta på sex år skapar om en hel landsända och dess befolkning, förresten är detta intresse för skolan ej framsprunget ur någon omtanke om folkets framåtskridande utan av lust att skada och hindra skolan i dess arbete bara för att den är svensk.

För en tid sedan förekom i en tidning en utredning av skolförhållanden i Estland. Där visades, hur Estland med sina många mellanskolor, som ha ej mindre än 25000 elever och med de 5000 studenterna vid Dorpats universitet kommit in i en hopplös överproduktion av teoretiskt utbildat folk, som står främmande för de praktiska kraven i livet, och där framfördes som lämplig skolform för landsbygdens ungdom, som nu rätt ofta söker sig till mellanskolorna, just folkhögskolan, därför att den söker skapa praktiskt folk, söker giva ungdomen etisk fostran och göra den till goda fosterlandsälskande medborgare i sitt land. Då nu Birkas är en folkhögskola förbunden med lantmannaskola har den just nämnda program, men det är detta många ej vilja förstå utan vädra en politisk orsak till att skolan finns till och framförallt däri att skolan omfattas med sådant intresse från rikssvenskt håll och begripa ej att detta intresse mynnar ut i att göra

den svenska befolkningen sådan, att den hedrar det svenska namnet och det kan endast ske genom att den blir goda och pliktrogna medborgare i sitt fosterland, medborgare, som omnämnas med respekt och aktning av vem det vara månde. Politik över huvud får ej förekomma vid en folkhögskola, det är en av varje folkhögskolas grundsatser.

Forts. i nästa nr.

Svenska odlingens vänners fest i Reval.

Lördagen den 27 nov. hade S. O. V. anordnat svensk fest i en föreningslokal å Bredgatan 5. Det är rätt länge sedan S. O. V. sist hade en större fest i Reval, och under de sista åren har anslutningen icke brukat vara så god som förr, därför ha festerna blivit något sällsyntare, och det var också icke utan en viss bävan yi denna gång utlyste svenskt samkväm till den 27 nov., mest ängsliga voro vi för huru debet och kredit skulle gå ihop. Men denna gång har festen tack vare våra damers energi gått över förväntan bra. Isynnerhet förtjänar fru Wichmann ett varmt tack för festen. Hon var icke blott ivrig, då det gällde insamling av pengar för festen, utan hon bidrog även till programmet genom att utföra de flesta numren, och man vill gärna höra fru Wichmann sjunga. — Programmet var följande: Pianomusik av herr O.

Hacker, deklamation och sång av fru H. Wichmann, kupletter, utförda av fru Wichmann och fröken D. Pettersson, lustspel i en akt "Gud vare lov, bordet är dukat" samt folkdans: Vingåkersdansen" och "Träskodansen," som uppfördes av fröknarna Lindqvist och Hansberg samt herr Wehm under ledning av fru Kuik och fröken R. Pettersson. Programmet var i allo mycket bra och alla nummer belönades med livligt bifall av den till över 100 personer uppgående publiken. Flera ha sedan yttrat, att det var en av de bästa festerna S. O. V. nånsin anordnat. En tillställning sådan som denna är visserligen förenad med stora utgifter, men tack vare den ovan omnämnda insamlingen och ett litet lotteri under det pågående samkvämet, fingo vi en renvinst på en summa, som icke understiger 10.000 mark. Ett varmt tack till alla, som bidragit med penningar och med sin medverkan hjälpt till att göra festen trevlig och vällyckad, och vällyckad var den i allt.

Söndagsskolan.

Söndagsskolan i vår församling är ej från i går. Det finns säkert ibland oss åtskilliga f. d. "söndagsskolebarn", vilka nu själva ha barn att sända dit. Och jag tror, att söndagsskolan varit till stor välsignelse i vår lilla församling. Den har verkat för Guds rike, den har verkat för sammanhållningen bland de svenske. Detta sista icke minst i den tid, då ännu ingen svensk skola fanns i Reval. Jag tror, att kyrkoherde Gustafsson hade en mycket skarp blick just för detta.

Men nu ha vi alldeles för få barn i vår söndagsskola. Så har det tyvärr varit flera terminer. Men det är icke bra. Timantalet för kristendomsundervisningen i skolan är numera så ringa, att söndagsskolan redan på den grund har en betydande uppgift att fylla. Men framför allt har denna undervisning en uppbyggelsekaraktär, som skolarbetet av naturliga skäl ej i samma grad kan besitta och som barnen visst icke äro för små att behöva. Och vad de äldre barnen angår, så utgör deras undervisning en direkt förberedelse till "skriftskolan".

Undervisningen är ordnad på två grupper, den yngre till och

med 12 år, den äldre från och med det trettonde levnadsåret och uppåt. Ledare av söndagsskolan är numera undertecknad ensam.

Vi ha inemot 40 barn i vår svenska skola och det svensktalande barnantalet i Reval utgör säkert det dubbla, om jag räknar med åldern 8 till 16 år. Från dessa utgångspunkter kunde antalet barn i söndagsskolan bliva det tredubbla.

Låt oss alla, f. d. "söndagsskolebarn" och andra, komma överens om att ej undandraga våra barn ett tillfälle till andlig växt och förkovran som detta.

Reval, den 30. nov. 1926.

Erik Petzäll.

Gustaf Adolfsfesterna.

I Bargsby högtidlighölls Gustaf Adolfsminnet den 6 november på traditionellt festligt sätt. I år var avslutningen av deltagare än större än föregående åren. Ca 500 personer mötte upp. Skolan kunde ej rymma hälften härav, varför det nya bönehuset togs i användning. Det blev även fullt.

Lärarinnan, fru Maria Appelblom, som jämte S. O. V:s lokalavdelning stod för anordningarna, hälsade deltagarna välkomna. Agronom E. Adalberth, Birkas, höll föredrag om "Storheten hos Gustaf Adolf och hans verk". Skollärare A. Westerberg, Höbring, dirigerade sin präktiga sångkör, vilken föredrog flera vackra stämningsfulla sånger. Dessutom förekom uppläsning och deklamation av herr Westerberg samt av agronom Adalberth och herr Georg Stahl ävensom unison sång.

Kaffeservering var anordnad i skolan — ett beundransvärt företag att förse denna folkmassa med kaffe och bröd! Allt gick bra i läs. Festen var en imponerande högtidlighet.

På Birkas firades Gustaf Adolfsminnet på söndagen med föredrag och uppläsning av agronom E. Adalberth. Fru Anna Söderbäck och fröken Karin Janse medverkade med sång och musik varjämte unison sång utfyllde programmet.

Ormsö.

(Försenat)

Söndagen den 17 okt. var en minnes- och högtidsdag i S. O.

Å Lytzens dag.

Till minnet av hjältekonungens död vid Lytzen den 6 november 1632.

Över Lytzens låga kullar,
öfver slätten bred och vid
tät novemberdimman
uti kulan höstetid.

Här vid Lytzen Gustaf Adolf
med sin trogna här
drager modigt uti striden
under blågul svenskt banér.

Emot Wallenstein, hans horder,
som där pansarklädda stå,
förer han de svenska leder
under fanor gula, blå.

Som i fjol mot gamla Tilly,
invid Lech och Breitenfeld,
blev till kamp för rätt och frihet
nu den svenska hären ställd

Med en psalm han börjar dagen,
med en stilla morgonbön:
„Vår Gud är oss ett värn i Norden“...
öfver slätten klingar skön.

Så han rider trygg längs leden
månstrandande var man, var tropp
för att inge sina gossar
mod och tillförsikt och hopp.

Hård som aldrig förr blev fejden,
uti strömmar utav blod
hjältekonungen ständigt skymtar
främst där striden hetast stod.

Här vid Lytzen stöt hans bana,
där blev segern för vårt ståt,
Nå hans minne stängigt man
oss till kamp för ädla mål.

Erik P—n.

V. Ormsöavdelnings annaler. Icke mindre än tre framstående förmågor utifrån underhöll oss i Hullo skolhus med föredrag, sång och musik. Det var rektor Per Söderbäck och agronom Emil Adalberth från Birkas samt konsulent Nordenborg från Stockholm som lyckliggjort Ormsö med sina besök. De båda fackmännen på moderneringens område hade ju avhållit jordbrukskurser i byarna Dyby och Kärrslätt samt Sviby och nu skulle även Hullo få en släng med slevan. Och den slängen hette duga. Rektor Söderbäck talade om ärfthlighetsläran och dess orubbliga lagar, allt belyst med lättfattliga exempel ur vardagliga livet. Föredragshållaren belönades även med livliga bifallsyttringar.

Kom så turen till konsulent Nordenborg, som till att börja med föredrog några musikstycken till fiol, solo ackompanjerad till orgel av rektor Söderbäck. Det applåderades alldeles värre, vilket bevisar, att även vi öbor förstår oss på hithörande njutning. Följde så några stickprov på

jordbrukets område, råd och anvisningar till jordbrukare om modernärings förbättring.

Agronom Adalberth undfagnade församlingen med att delgiva om sina rön och intryck från kurserna ute i svenskygderna och det var ett mycket vackert vitsord han och konsulent Nordenborg gävo våra jordbrukare: det vore ej så illa beställt som man ofta hört klagas. En del avsidades liggande bygder i Sverige hade det ej vidare bättre beställt än vad förhållandena voro härute. — Plus här anförda saker vankades det ännu mycket med klämig unison sång, så vi vågar hoppas att även våra kära gäster, kände sig belättna med mötet. Tack ska' Ni ha alla tre! Och välkomna igen!

Även den 6 nov. fick ett värdigt firande i prästgårdens rymliga församlingssal, som var fullsatt med folk, ävenså de angränsande två rummen. Kanske bortåt ett par hundra mötesdeltagare. Kyrkoherde Klasson talade över ämnet Hjältar, utgående från hjälten vid Lützen och slutande med Ormsögossen Liljebäck från Hullo, som offrade sitt liv i kampen mot det röda Ryssland. Föreslog uppställandet av en minnestavla över den fallne, i likhet med vad som gjorts i övriga socknar här i landet.

Det deklamerades och sjöngs och spelades och talades och stämningen var besmittande varm. Så även Ormsö var med i den stora syskonrets, som denna kväll jordklotet runt hade samlats för gemensam sak och gemensamma mål. Leve den allsvenska samlingen!

Kyrkojordarna. Frågan angående kyrkojordarna har redan länge stått på dagordningen. Som bekant, antog riksdagen någon gång i andra läsningen en lag, enligt vilken varje församling skulle erhålla 50 har, men det kristl. folkpartiet och högern begärde mycket mer jord för kyrkorna. På fredagen behandlades frågan i tredje läsningen av riksdagen, varvid även riksäldsten höll tal med kläm. Diskussionen blev mycket het, men ehuru även kolonisterna delvis röstade för större jordområden för kyrkorna, antogs dock av majoriteten förslaget på 50 har. Då nu regeringens förslag, som var större än 50 har, förkastades, äskade riksäldsten omröstning i frågan, huruvida regeringen hade riksdagens förstroende. Med 50 röster mot 39 gav riksdagen regeringen sitt förtroende.

Estländsk-lettländska tullunionen. Till Reval anlände chefen för baltiska avdelningen vid estländska utrikesministeriet Munters. Han överlämnade till utrikesministeriet i närvaro av lettländska sändebudet Seskis Lettlands svar på det av Estland framställda förslaget i frågan om en tullunion mellan de båda länderna. Lettland förklarar sig godkänna grundprinciperna i det estländska förslaget. För unieringens underlättande borde en huvudkommission bildas ävensom gruppkommissioner för enskilda specialfrågor. Lettland uppställer som villkor för tullunionen en utjämning av myntet på basen av francen. Lettland är

berett att tills vidare avsluta ett temporärt handelsfördrag.

Moskvas stämplingar i södra Estland. Rörande den hemliga organisation, som nyligen avslöjades i Petjoryområdet av södra Estland och vars huvudsyfte var propaganda för Petjorygebitets återförenande med Ryssland, meddelas utförligt. Bl. a. har det framgått, att organisationens medlemmar mottagit betydande penning-sändningar från Moskva, ända upp till 200,000 estmark per individ och gång. Organisationen samlade underskrifter för en adress, som skulle överlämnas till rådsregeringen om att sovjet måtte vidtaga åtgärder. Jämväl bedrev medlemmar av organisationen militärt spionage Den egentliga chefen för organisationen är en i Petjory hemmahörande ryss vid namn Volin, som vistas i Pskov. Volin står i tjejkans sold.

St. Mikaelsskyrkan.

2. sönd. i Adv.

Högmässa kl. 11 f. m.

Söndagsskola: yngre gruppen kl. 10; äldre gruppen kl. 12.30.

Födde: Aina Linnéa Gutman, La. R. d. 28. juli. Greta Lindquist, St. R. d. 5 aug. Regina Miralda Mihalberg, La. R. d. 16. aug. Edita Nyman, St. R. d. 3. sept. Alice Ingeborg Espling, La. R. d. 11 nov.

Död: Änkefru Helena Hans. Pöhl d. 3 nov. i en ålder av 84 år 8 mån. 19 dagar.

Vigde: Löjtnanten Gustav E. V. Jacobson och Zenaida Iljinischa Kwill, Stockholm.

Förelysta: Herr Voldemar Sirel, Petrograd, o. Alida Vilhelmina Luther. Herr Alexander Louhelainen och Maria Joost. Reval. Husägaren Hans Mohrman, Reval, och änkefru Amalia M. Bertelson, f. Berg.

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEÄ)

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEÄ)

Hamngatan 3A STOCKHOLM Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilspport etc. etc.

Olof Almér

Tel. 531 Kristianstad Tel. 163
Vällsorterat Fin- o. Grovbageri

MURÉNSKA BADHUSET GEFLE

Serverar alla slags varma och kalla bad, till moderata priser i eleganta och förstklassiga lokaler.

BIERSTUGAN I

SPÅNGBACKEN, Norrköping.
Rekommenderar sina vältempererade maltdrycker.

BESÖK SKÖFDE

Bland rostet kaffe intager
SVEABLÄNDNING

främsta plasten. Partiförsäljare:
ENGWALL HELLBERG Aktiebolag, Gefle.

HABO ULLSPINNERI, HABO

tillverkar Svenskullgarner, Vadmal, Sporttyger, Klädningstyger, Filtar och Schaler m. m., som erhållas i mängden mot byte av ull eller i direkt köp. Lämna Edra beställningar till något av våra ombud eller insända direkt till fabriken. Prover erhållas gratis mot porto.

Nycklar till svenska kyrkogården på Fredsberg kunna köpas av A. Heldring, Riddargat. 9.

ELEKTRISKA MASKINER,
TRANSFORMATORER
OCH APPARATER

A S E A

VÄSTERÅS

Centralrestauranten LANDSKRONA
rekommenderas

TURISTGÅRDEN HVEN
rekommanderas.

**HOTELL
EXCELSIOR**
Birgerjarlgatan 35, Stockholm (K. F. U. Mis hus)
Rikstelefon o. telegramadress: EXCELSIOR
Stockholmstelefon 98 27.

Växiö Stadshotell
57 stycken gedigna och propra resanderum,
pris från kr. 3.75—6.50. Fullständiga sprit-
rättigheter. Elegant konditori. Musik dagligen.
Bilgarage och bensindepot. Goda vägar och
vackra omgivningar för bilister.
Telefon: NAMNANROP

DALSJÖFORS

J. JOHANSSONS KASSASKÄPFABRIK, DALSJÖFORS
Telefon Dalsjöfors 28.
Tillverkar Kassaskäp, Valvskäp, Kassavalvs-
dörrar, Gallergrindar m. m. i modernaste
utförande, till moderata priser. Priskurant på
begäran.

**ARVID NORDELL
JUVELERARE**
Hospitalsgatan 12 NORRKÖPING
Tel. 5246
Matsilver, Ringar, Guld- & Silvervaror. Present-
kort och Hedersgåvor.
Order till landsorten expedieras omgående.

DANNEMORA
Cirkulärsågar, Ramsågblad, Timmer- och Fäll-
ningsågar, Maskinhyvelstäl och Maskinknivar
vinna tack vare Dannemorastälts förtjänstfulla
egenskaper och det omsorgsfulla arbetet rykte
över hela världen.
Kort leveranstid. Infordra offert.
Gimo-Österby Bruks A.-B., Österbybruk.

**INGEN VET VAR
haren har sin gång,
men en var vet, att
PIX-PASTILLER**
finnas överallt.
Säljas i askar à 25 och 50 öre.
Eksamillverkare:
Pix Aktiebolag, Gävle

Restaurant Skandinav, Sköfde
REKOMMENDERAS
Billiga priser. Spritriktigheter.

SMEDJEBÄCKENS HOTELL
Öl- och vinrättigheter. Propra rum. Lämpl.
uppehåll för bilister, Garage. 4 tim. järnvägsresa
från Stockholm.
OBS! Naturskön bäresa Stockholm—Smedje-
backen.
Telefon: Kontoret 1. Res.-rum 9.
Innehavare: E. OLSSON.

Aktiebolaget Priorverken
Norrköping
Telegramadr: PRIORVERKEN
Byggnadssmidan & Träskruv.

Större och mindre
Skogsparker på rot
såväl som
sågtimmer
köpes kontant av Säfveåns A. B. Gö-
teborg.

**THORSVIKS
TOALETTPAPPER**
NORRAHAMMAR

**GUSTAF SJÖBERGS
Konditori, Gävle,
Norra Rådmanngatan 10
Rekommenderas**

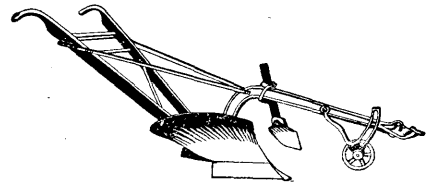
**Hj. Söderlings Bageri
Eskilstuna**
Specialité:
Sundhetsbrödtillverkningar.

Malte Svenbecks BLOMSTERHANDEL
Fyrstorget 10, UPPSALA.
Begravningskransar.
Daglig tillförsel av friska BLOMMOR.
Telefon 103.

Svenskar i Balticum
köp vid behov
LANTBRUKS-REDSKAP
från

NORRAHAMMARS BRUK
Norrahammar, Sverige.

Representanter: A/G. Osta, Reval,
Ökonomische Gesellschaft Lettischer Landwirte, Riga.

BESÖK JÖNKÖPING

OLSSON & MELINS SKOFABRIK
Rekommenderar sina tillverkningar av
finare
randsydda **Skodon**
Slitstark vara — Goda passformer
ÖREBRO Södermalmsallén 52—54
Telefon 1762

BORÅS VÄVERIAKTIEBOLAG BORÅS
Alla slags bomullsvävnader

Den som är förständig att ej låta sig
dåras av allt utländskt köper alltid svenska
varor. En gammal välkänd firma lämnar all-
tid köparen bästa garanti att vid inköp er-
hålla största valuta för sina penningar.

Våra tillverkningar:
SALUBRIN SPRITÄTTIKA
AROMA ÄTTIKSPRIT

Eau de Cologne:
Extrait Double **CARITA**
Extrait Quadruple **DELILA**
Hårvatten: Lotion **GAMBO** Lavendelvat-
ten: Extrait Triple **GARITA** äro var i sitt
slag marknadens yppersta och därtill billi-
gaste fabrikater. Därför garanterar

A.-B. P. HÅKANSSON, ESLÖV.

AUG. LÖFGRENS
Frukt-, Grönsaks- & Blomsteraffär
rekommenderas
BLOMMOR & KRANSAR
Guidmedalj 1901 GÄFLE Telefon 123

STUREHOF
Adeigatan 13, Malmö. Telef. 12—53.
1:sta klass Restaurant.
Billigaste och bästa frukostställe.
Middagar från 1—6. 3 rätter kr. 2. —
Populära soupéer från 6—11 e. m.
Välslagen husmanskost.

SVENSKA BOMULLSFLAGGOR
till utlandet direkt från fabriken inom Sverige
genom handlande branschen
Gefle Manufaktur A.-B., STRÖMSBRO

Järnvägsrestauranten Malmö
i nya hemtrevliga lokaler med ingång
från Skeppsbron
Fullständig restaurantrörelse.
Smörgåsbuffé- Konditoriafdelning.

DRICK HÅKONBOLAGETS LUXUSKAFFE!

Restauranterna
MALTA, KVARNEN och VIKINGEN
Hälsingborg
Rekommenderas!

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningslokal

Tel. 771-08 Grevtvegatan 13
(Hörn-butiken) NOR 19203
Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt ur-
val av Vadstenaspetsar. Motiv och Krugar. Be-
ställningar å linneutstyrslar. Order till landsorten
expedieras omgående.

RYLANDER & RUDOLPHS
FABRIKS A.-B.

Henriksdal, Sverige
Tel.-adr. „Rudolphs“. Rt. 440 & 14440
Tillverka telefonkol och dynamoborstar, lämp-
liga för alla i marknaden förekommande
apparater och maskiner. — Begär offert!

AXEL HELLGREN
SKRÄDDERI

SIGTUNAGATAN 11, STOCKHOLM
REKOMMENDERAS
TEL. VASA 4416. VASA 469.

FRIMURAREHOTELLET
ESKILSTUNA

MATSALAR & CAFÉ
Trevliga rum fr. 5 kr.
REKOMMENDERAS

GÖTEBORG
KÖP

OLOF ASKLUNDS
BRÖD.
Det är bäst.

Hotell Appelberg

Sollefteå
Tel. „Namnanrop“
Rekommenderas

A. M. ZIMMERMAN & Co
GEVLE
SKOAFFÄR
REKOMMENDERAS

HANSA

STOCKHOLM

Eget kapital

Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRINGSRÖRELSE

Avdelningskontor i REVAL:

S. Karja tän. 9.